

Lilli Assi, ordförande, till höger på bilden och Annika Skogsberg, ansvarig för kommunikation, arbetar fram nya utvecklingsplaner för SPF Seniorerna Sörmland.

I NYA SPÅR FÖR FRAMTIDA SENIORLIV

SPF Seniorerna Sörmland går i bräsch för hur pensionärsföreningar kan bidra till upplysning och utveckling i det smarta samhället. En berättelse om vad SPF Seniorerna Sörmland har gjort de senaste åren och vad de gör för att vara en intressant och närvarande seniorförening i en ny tid.

Seniorföreningen i en ny tid

Det är i de 23 delföreningarna i Sörmland som medlemmarna möter SPF Seniorerna Sörmland. Och det är där som man kan göra skillnad. Distriktet ska vara till stöd, bidra till kompetenshöjning och skapa mötesplatser. Den kompetens som finns i delföreningarna används i arbetsgrupper och projekt för att utveckla verksamheten.

Från 2016 började ett samarbete mellan undertecknad och SPF Seniorerna Sörmland. Det startade med ett utvecklingsprojekt för hälsofrämjande med stöd av digitala aktivitetsmätare. Ett projekt som gick ut på att stimulera fysisk aktivitet,

exempelvis promenader, med ett av de aktivitetsarmband som då hade nått marknaden.

Samarbetet fortsatte med seminarier och workshops och sedan dess har det till dags dato genomförts ett antal sådana med digitaliseringen och omstruktureringen av vården som gemensam nämnare. Mötena har under åren kompletterats med ett flertal enkätundersökningar bland medlemmarna. Såväl möten som enkäter har ofta kretsat kring temat De äldre, deras boende och framtida tjänster. Efter hand har seniorföreningen aktiverat egna arbetsgrupper i kölvattnet av de genomförda aktiviteterna.

Lilli Assi, ordförande i SPF Seniorerna Sörmland har med påtaglig energi tagit över stafettpippen efter Stig Nordqvist, tidigare ordförande: "För de närmaste två åren kommer tid och kraft att läggas på att öka den digitala kompetensen i första hand bland samtliga styrelser och förtroendevalda. Vi kommer att köpa in ett antal datorer och standardisera så att alla har programvaror som är kompatibla. Vi har under våren och hösten 2020 genomfört utbildning för ca 70 personer i hur man genomför digitala möten. Nu fortsätter vi med att skapa en grund för styrelserna både vad avser digital kunskap men också i kommunikation till medlemmar, kommuner och samarbetspartners."

Men man lämnar inte de vanliga medlemmarna i sticket. Förekomsten av e-post bland medlemmarna är fortfarande mycket ojämn. Man vet att 60 procent av medlemmarna i distriktet har e-post, men det varierar mycket mellan distriktets delföreningar – mellan 25 och 87 procent. Här är målsättningen att öka andelen e-postanvändare, särskilt bland dem som ännu inte kommit igång. Under de närmaste åren kommer man att genomföra ett projekt där man genom uppsökande verksamhet ska stödja de medlemmar som inte utnyttjar de möjligheter som finns till ett självständigt liv med hjälp av teknik. Annika Skogsberg, ansvarig för distriktets kommunikation, har här ett omfattande arbete att genomföra tillsammans med sin arbetsgrupp.

Lilli Assi fortsätter: "Vi ska i SPF Seniorerna Sörmland vara synliga och bidra med äldreperspektivet och kompetens i de regionala pensionärsråden och i de kommunala råden som finns i varje kommun i Sörmland. Det handlar här om att påverka och ge förslag till förbättringar så att äldre i kommunen bibehåller hälsa, att kontinuiteten i hemtjänsten förbättras och att det finns bostäder där äldre kan fortsätta att leva sina vanliga liv."

Omstruktureringen av vården till att alltmer av den ska hanteras i hemmiljön har varit ett tema för flera seminarier i Sörmland de senaste åren. Det är en mycket stor förändring som också innefattar mer av digitala lösningar. Bland de förtroendevalda i SPF Seniorerna Sörmland är man väl medveten om de utmaningar som omstruktureringen innebär, säger Lilli Assi. "Vi kommer under de närmaste åren att koncentrera våra krafter på hur nära vård-arbetet genomförs i kommunerna och hur samarbetet med regionen ser ut. Vi frågar oss hur det skall fungera i praktiken när allt mer av vården flyttar hem till den äldre."

Boendefrågan blir givetvis mycket viktig när alltmer avancerad vård ska skötas i hemmet. Och den får alltfler dimensioner i det framtida samhället, inte minst beroende på digitaliseringen i såväl den privata som den offentliga sektorn. Förutsättningarna för boende, konsumtion, vård och omsorg

förändras och det är också temat i den nyutgivna Seniorboken – Senior i det smarta samhället (se nedan). En bok som man i Sörmland nu använder på bred front för att utveckla kontakten med byggföretag och kommuner för att hitta nya boendeformer och diskutera vilken teknik som är nödvändig för att den äldre skall ha ett gott liv. Frågorna blir många och omfattar även hur distribution och logistik ska fungera i en sådan värld.

Seniorföreningar mitt i den digitala klyftan

Det finns dock fler utmaningar för landets seniorföreningar att hantera. I de tre stora enkätundersökningarna (se nedan) som pionjärsenior.se genomfört mellan september 2019 och september 2020 framkommer en hel del skarpa synpunkter från seniorer med väl utvecklad digital vana. Det handlar om 9 000 till 11 000 seniorer i Sörmland och Stockholm som medverkat i respektive enkätundersökning. En majoritet av dem svarar vet ej på frågan vad seniorföreningen gjort för dem under coronakrisen. Av de kompletterande fritextsvaren framgår att informationsutskicken inte träffar särskilt rätt för den enskilde medlemmen. Såväl yngre som äldre seniormedlemmar har ofta fritextsvar av karaktären "att man får information om bra saker som man inte har behov av".

Cirka 25 procent av de högutbildade svarar ja på frågan om seniorföreningen lyckats väl med att utveckla informationshanteringen under coronakrisen. Av dem med annan utbildning är det cirka 35 procent som tycker att seniorföreningen lyckats väl med detta. Övriga 65 – 75 procent av respondenterna svarar nej eller har ingen uppfattning. Med utvecklad digital vana bland många av medlemmarna följer utökade krav på avsändaren för att lyckas i interaktionen. Det skede vi befinner oss i med vissa seniorer som har blivit mycket avancerade digitala användare, vilket framgår av enkätstudierna, och andra medlemmar som befinner sig i den andra änden av den digitala klyftan, innebär givetvis stora utmaningar för de förtroendevalda i utvecklingen av medlemsinteraktionen.

Vad man gjort, och gör, i SPF Seniorerna Sörmland kan säkerligen utgöra inspiration för många andra seniorföreningar i Sverige.

Mats Olsson

Författare till Seniorboken
– Senior i det smarta samhället
(se faktarutan på nästa sida)
www.pionjärsenior.se

Oktober, 2020

Faktaruta

Om Seniorboken – Senior i det smarta samhället

Artikeltexten bygger på det samarbete med SPF Seniorerna Sörmland och Stockholm som föregått den nypublicerade boken Seniorboken – Senior i det smarta samhället. Om boende, konsumtion, vård och omsorg i en ny tid. Boken är baserad på omfattande studier med seniorer.

Författare: Mats Olsson

Bokens hemsida: www.pionjarsenior.se

Boken kan köpas på samma adress.

Kommentar till artikelrubriken

Rubriken I nya spår för framtida seniorliv är en travesti på I faders spår för framtids segrar, den välbekanta devisen för Vasaloppet.

Den längre historiken

För ungefär 80 år sedan etablerades de två stora seniorföreningarna, SPF Seniorerna och PRO, i Sverige. Det var en tid då bilen, telefonen, teven och hushållsmaskinerna tog allt mer plats i våra liv. Saker som fick stor betydelse för mobilitet, kommunikation och livskvalitet. Antalet personer över 67 år var cirka 500 000 och behovet bland pensionärerna av att organisera sig hade blivit allt tydligare.

Idag är antalet seniorer 65+ cirka två miljoner människor och utgör cirka 20 procent av Sveriges befolkning. Den generation som föddes i den tid då seniorföreningarna startade utgör nu den snabbt ökande andelen 80+ då vård- och välfärdsservice blir allt viktigare frågor. Samtidigt gör ett nytt avgörande tekniksteg entré i samhället – välfärdstekniken.

Den kortare historiken

Hösten 2019 anslöt SPF Seniorerna Stockholm till det samarbete som SPF Seniorerna Sörmland varit med i sedan 2016. Totalt har det under perioden september 2019 – september 2020 genomförts tre enkätundersökningar bland medlemmarna i de båda distrikten. Genom dessa tre enkäter (se nedan) har styrelsen och de olika delföreningarna fått en hel del information om hur de digitala vanorna utvecklas bland medlemmarna. Och inte minst hur coronakrisen påverkat de digitala vanorna.

De tre enkätundersökningarna sept 2019 – sept 2020

Pionjärsenior 1, Den smarta seniorkommunen. Genomfördes bland 8 992 medlemmar i SPF Seniorerna Sörmland och Stockholm, oktober 2019

Pionjärsenior 2, Digitala vanor och coronakrisen. Genomfördes bland 11 092 medlemmar i SPF Seniorerna Sörmland och Stockholm, april–maj 2020

Pionjärsenior 3, Om boende, konsumtion, vård och omsorg i en ny tid (10 246 deltagare) bland samma urval av seniorer som i Pionjärsenior 1 och 2. Flera av frågorna i Pionjärsenior 3 var desamma som i Pionjärsenior 1 och 2. Det betyder att det finns möjligheter för adekvata jämförelser för att man exempelvis ska kunna studera digitaliseringseffekter av coronakrisen.